GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 80. — We Wtorek dnia 3. Kwietnia 1832.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 30. Marca.

N. Król raczył kupca Teodora Schröter w Królewcu mianować Radzcą handlu i admiralicyi i członkiem kupieckim Rady admiralicyjnéj.

Przybył tu: Królewsko-Szwedzki nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister przy dworze Cesarsko-Austryackim, Hr. Löwenhielm, z Sztokholmu.

Odjechał ztąd: Podczaszy i Szambelan, Arnim, do Blankensee.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 26. Marca.

Dokończenie Statutu Organicznego Królestwa Polskiego:

V. *O Porządku Sądowniczym.*

Art. 55. Wszelka władza sądownicza w Królestwie Polskiém, jest najłaskawiéj przez Nas nadana i ma działać w Imieniu Naszém. Prawo ułaskawienia i zmniejszenia kary do Nas wyłącznie należy. Art. 56. Jurysdykcye Sądownicze składają się z Sędziów nominowanych przez Nas i z Sędziów obieranych porządkiem przepisanym w osobnéj na to ustawie. Art. 57. Sędziowie nominowani przez Nas, zostają w swych obowiązkach do uwolnienia ich, gdy tego potrzebę znajdziemy, do oddalenia przez Sąd za wykroczenia, lub nakoniec do przeniesienia ich na inny urząd. Sędziowie obieralni przeznaczają się na czas ograniczony w osobnéj ustawie. Art. 58. Sędziowie ulegną oddaleniu od urzędów za nadużycia władzy, i za wszelkie inne dowiedzione wykroczenia przeciwko porządkowi ustalonemu, nieinaczéj wszakże, jak w skutek wyroku wyższéj właściwéj Jurysdykcyi Sądowniczéj. Art. 59. Przestrzeganie porządku w Sądach I. i II. Instancyi, oraz rozwiązania wynikać mogących sporów i kwestyi pomiędzy niemi względem zakresu ich władzy, zostawuje się Izbie Sądu Najwyższego. Art. 60. Ustawa względem Sędziów Pokoju dla mieszkańców wszystkich Stanów pozostaje na dawniejszéj osnowie; obowiązkiem ich przy roztrząsaniu spraw jest: starać się o pogodzenie stron spory wiodących. Art. 61. Żadna sprawa niemoże być wprowadzoną do Sądu Cywilnego Iszéj Instancyi, jeśli wprzody niebyła pod rozbiorem właściwego Sędziego Pokoju; wyłączają się wszakże od tego takie sprawy, których ostateczne zakończenie na mocy istniejących ustaw niezależy od po-

godzenia Sędziego Pokoju. Art. 62. Dla spraw, nieprzewyższających wartości pięciu set polskich złotych, przeznaczają się Sędziowie cywilni i policyjni w każdém mieście i wiejskim okręgu (gminie). Art. 63. Dla spraw których wartość przewyższa summę pięciu set złotych polskich, przeznaczają się w każdém województwie Sądy Ziemskie i Sądy Zjazdowe. Art. 64. Ustanowienie osobnych Sądów handlowych, pozostaje na dawnéj osnowie. Art. 65. Dla spraw kryminalnych i tyczących się policyi poprawczéj, ustanawiają się w każdém województwie Sądy Grodzkie. Art. 66. Dla sprostowania wyroków zapadłych w Sądach Ziemskich, Zjazdowych i Grodzkich, oraz w Handlowych, ustanawiają się Sądy Appellacyjne. Art. 67. Nadto ustanawia się w Warszawie Izba Sądu Najwyższego, któréj skład i zakres działań będzie przepisany w osobnéj ustawie. Art. 68. Przepisy w niniejszym Statucie Organicznym zawarte, będą stósownie do potrzeby rozwijane i dopełniane przez osobne ustawy. Art. 69. Wszystkie sprzeciwiające się przepisom niniejszego Statutu Organicznego dawniejsze prawa i ustawy, kasują się. Statut ten Organiczny podpisaliśmy własną Naszą ręką i Cesarską Naszę pieczęć przyłożyć rozkazaliśmy. — Dan w Sankt-Petersburgu, czternastego dnia Lutego, roku od Narodzenia Pańskiego tysiąc ośmset trzydziestego drugiego, panowania zaś Naszego siódmego.

Przez Cesarza i Króla: Mikołaj.
Minister Sekretarz Stanu,
(podp.) Stefan Hr. Grabowski.

W dniu wczorajszym zgromadzili się na pokojach zamkowych u JO. Xięcia Feldmarszałka, Generał Gubernatora Królestwa Polskiego, Członkowie Rządu tymczasowego, wyżsi Urzędnicy do składu Kommissyi Rządowych należący, przybyli z województw Prezesi Kommissyi wojewódzkich, Prezesi Sądów Kryminalnych i Trybunałów Cywilnych, znakomici z województw Obywatele, oraz wielu Urzędników, ażeby stósownie do otrzymanego wezwania, być obecnymi uroczystemu ogłoszeniu Manifestu N. Cesarza i Króla Jmci (powyżéj umieszczonemu).

JO. Feldmarszałek zabrał głos w języku rossyjskim, któren przez Radzcę Stanu Tymowskiego, pełniącego obowiązki Sekretarza generalnego Rządu tymczasowego Królestwa Polskiego, w polskiém tłómaczeniu odczytanym został jak następuje:

„N. Mikołaj I. Cesarz wszech Rossyi, Król Polski, nasz Najmiłościwszy Monarcha, w całéj troskliwości Swojéj o dobro ludów, które Boska Opatrzność pieczy Jego powierzyła, zwrócił szczególniéj uwagę Swoję łaskawą na smutne położenie kraju tego, które niewyrachowane poniósł klęski w skutku nieszczęsnego rokoszu, wznieconego przez buntowników, którzy wszystkie swe przysięgi złamali, niepomnąc na dług wdzięczności, jaki na nich wkładały dobrodziejstwa zlane na Królestwo Polskie, przez Wskrzesiciela imienia Polskiego, błogosławionéj pamięci Cesarza Alexandra. — Od chwili wzięcia Warszawy, Pan nasz miłościwy ustanowił tymczasowy Rząd, który podziśdzień zawiadywał sprawami Królestwa, a wkrótce potém w Manifeście Swym z dnia 20. Października (1. Listopada 1831. r.), Jego Cesarsko-Królewska Mość raczył udzielić zupełne przebaczenie tym wszystkim, którzy wciągnięci byli w zbrodnicze przedsięwzięcie przez istotnych rokoszu sprawców. — Kiedy dziś sprawy krajowe do pożądanego biegu przywrócone zostały, N. Cesarz i Król Jmć, rozciągając życzliwą pieczołowitość Swoję na obłąkanych Swych poddanych, raczył nadać Królestwu Polskiemu nowy Statut Organiczny i zarząd więcéj zastósowany do prawdziwych potrzeb i do właściwego dobra ludu. — Jego Cesarsko-Królewska Mość raczył oraz mianować mnie Namiestnikiem swym w Królestwie. — Was wszystkich, Panowie, którzy tu zgromadzeni jesteście, wzywam, abyście użyczyli mi szczeréj waszéj pomocy z zupełną wiernością ku prawemu Tronowi, dla dopięcia szlachetnego i zbawiennego celu, jaki zamierza sobie Pan nasz Najmiłościwszy, tkliwy wszystkich Swych poddanych Ojciec, to jest wzniesienia Królestwa Polskiego do tego wysokiego stopnia wewnętrznéj pomyślności, nieznanéj przedtém, a któréj szybkie rozwinięcie w czasie ostatnich lat piętnastu, niespodziewanym dla was samych było podziwienia przedmiotem.“

Poczém Manifest J. C. K. Mości za rozkazem JO. Xięcia Feldmarszałka, przeczytany został w języku rossyjskim przez rzeczywistego Radzcę Stanu Samburskiego, pełniącego obowiązki Dyrektora kancelaryi JO. Xięcia Feldmarszałka, a w języku polskim przez Radzcę Stanu Tymowskiego.

Następnie JO. Xiążę Feldmarszałek Namiestnik Królewski, pożegnawszy zgromadzonych, udał się do Kaplicy zamkowéj na nabożeństwo, w czasie którego w Katedralnym Kościele Sgo Jana odbyło się także w obec władz krajowych, delegowanych z województw obywateli i licznie zebranéj publiczności solenne nabożeństwo. — Mszą Stą celebrował JW. JX. Biskup Pawłowski Sufragan i Koadjutor dyecezyi Płockiéj, a w czasie

tejże JX. Kanonik Kotowski, po odczytaniu z ambony Manifestu wspaniałomyślnego Monarchy, przemówił do zgromadzonych w wyrazach pełnych religijnego czucia i wymowy, wystawiając słuchaczom łaskawość N. Cesarza, Króla Polskiego, przewinienia w dobroci Swéj niewyczerpanéj przebaczającego, a uszczęśliwieniem kraju berłu Swemu podległego, jedynie zajętego; dowodząc oraz, iż jak władza Królów od Boga samego pochodzi, tak ludy w wierności ku Monarchom, w uległości Ich rozkazom, wdzięczności niezachwianéj za Ich pieczołowitość i dobrodziejstwa, jedynie do trwałego szczęścia dojśdź mogą. — Zaintonowane przez JW. Celebranta *Te Deum* i zwykłe modły za N. Pana i rodzinę Jego, zakończyło nabożeństwo.

Dnia tegoż odbyło się ostatnie posiedzenie Rządu tymczasowego, na którém Rząd ten, po odczytaniu Manifestu J. C. K. Mci, oraz nowo nadanego Królestwu Statutu Organicznego, wyżéj zamieszczonego, przez Namiestnika Królewskiego rozwiązany został. Pierwsze posiedzenie Rady Administracyjnéj Królestwa, w którém władza ta installowaną zostanie, odbędzie się dnia 27. b.

Rossya.

Z Petersburga, dn. 7. Marca. (star. st.)

Ukazy N. Pana dane Radzie Państwa: 13go Lutego. „Generałowi Feldmarszałkowi Xięciu Warszawskiemu, Hr. Paszkiewiczowi-Erywańskiemu, Najłaskawiéj rozkazujemy, aby był członkiem Rady Państwa.“ — 14. Lutego. Wliście dziś przez Nas Najłaskawiéj Królestwu Polskiemu nadanym, wart. 31. postanowiliśmy urządzić w Radzie Państwa oddzielny Departament do spraw Królestwa Polskiego. W skutek tego rozkazujemy aby wtym Departamencie zasiadali pod przewodnictwem Generała Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, Hrabi Paszkiewicza-Erywańskiego, a pod niebytność jego w stolicy, pod przewodnictwem rzeczywistego Tajnego Radzcy Engel, rzeczywiści Radzca Tajni Nowosilcow i Hrabia Zamojski, Generałowie jazdy Hrabia Krasiński i Rożniecki, Generał-Porucznik Hrabia Grabowski i Radzca Tajny Xiążę Lubecki, mianując Najłaskawiéj czterech ostatnich członkami Rady Państwa.

Ukazy N. Pana dane i objawione Rrządz. Senatowi: 12. Lutego. „W ukazie Naszym danym Rządz. Senat. 27. Maja 1831. r., rozkazaliśmy, dla przywrócenia w gubernii Wileńskiéj należytego porządku, ustanowić w czterech Żmudzkich téj gubernii powiatach oddzielny tymczasowy co do cywilnéj części zarząd; wyznaczyliśmy na to tymczasowego obwodowego naczelnika i poddaliśmy jego władzy miejskie i ziemskie policye, przydając na każdy powiat powiatowych wojennych zwierzchników, mających działać podług prawideł we wspomnionym ukazie opisanych. Teraz, gdy podług doniesień tymczasowego Wileńskiego, Grodzieńskiego i Białostockiego wojennego Gubernatora, uznajemy, iż przy stopniowym powrocie tego kraju do prawnego porządku i spokojności, można usunąć czynność oddzielnego obwodowego na Żmudzi Naczelnika, rozkazujemy, przywrócić zwykły bieg zależności czterech Żmudzkich powiatów od Wileńskiego Gubernialnego Rządu, uchowując jednak, do dalszego oddzielnego rozkazu, wyznaczanie tam powiatowych wojennych zwierzchników, na zasadzie danych o tém szczególnych instrukcyi. Rządzący Senat poczyni potrzebne ku temu rozrządzenia.“ — 19. Lutego. O przyłączeniu do pałacu w Oranienbaum J. C. M. W. X. Michała 4,525 dusz, w zamian 46,725 r. 4 k. wydawanych dotąd ze skarbu Państwa na utrzymanie tego pałacu.

Francya.

Z Paryża, dnia 19. Marca.

Konstytucyonista dzisiejszy udzieliwszy rozmaitych doniesień o rozruchach w Grenoble następujący czyni dodatek: „Listy z Grenoble z d. 14. m. b. potwierdzają, że Generał podpisał kapitulacyą, w skutek któréj pułk 35ty z miasta ustąpić musiał a oficerowie przez mieszkańców za winnych uznani mieli być osadzeni wareszcie. Pułk następnie cofnął się z miasta, śród ogromnego mnóstwa ludu ciekawie téj scenie się przypatrywającego. Utworzyła się natychmiast kompania ochotników z 400 żołnierza, na czele któréj stanęło kilka znakomitych obywateli miasta. Pospólstwo teraz jest spokojne, postanowiło wszelako zagrzebać się raczéj pod gruzami domów swoich, aniżeli zezwolić na powrót 35tego pułku. — — O godzinie 10. wieczorem: Właśnie teraz donoszą nam, że w skutek rady ministeryalnéj, która przez 3 godziny trwała, uchwalono rozwiązanie gwardyi narodowéj Grenoblskiéj; oraz, że pułk 35. wraz z 3 innemi wymierzony odebrał rozkaz do udania się na powrót do Grenoble. Dodają, że P. Pennet wczoraj po południu o godzinie 4téj do Grenoble został posłany, aby lud tameczny o postanowieniach rządu zawiadomić. Rada municypalna przed powrotem maira wydała odezwę téj treści, że miasto za krzywdy od pułku 35go doznane spodziewać się powinno satysfakcyi rządowéj i że mieszkańcy usiłowania swoje ku dopięciu zamiaru tego z usiłowaniami władzy miejskiéj połączyć powinni.“

W Lünel d. 12. m. b. nowe zaszły zamieszania, groźniejsze jeszcze od dawniejszych. Strzelano z pistoletów z okien domów i wiele osób

raniono. Tuszymy jednak sobie, że wrzawa ta była dziełem hulaczów nocnych i rozpustnych junaków. — Z Wandei ciągle nadchodzą zasmucające wiadomości o bezprawiach popełnianych przez Szuanów.

Pan Berryer otrzymał za podróż swoję do Fontenay przedsięwziętéj celem bronienia sprawy oskarżonych Karolistów, 10,000 fr. W sali sessyonalnéj pokazywał on tabakierkę z wizerunkiem enfant du miracle (Henryka V.); wszyscy wierni Karoliści całowali z pokorą i adoracyą obraz Xięcia młodego.

Wychodzcy Polscy przybyli do Besançon, wydali stamtąd adres dziękczynny do mieszkańców Niemiec zachodnich i południowych.

Z dnia 20. Marca.

Wczoraj zgromadzili się Parowie w mieszkaniu Markiza Marbois. Powiadają, że prawo względem wygnania Karola X. było przedmiotem obrad i że Parowie jednozgodnie tego byli zdania, iż obecnie prawo to przyjąć należy.

Nowsze depesze z Grenoble mało dają światła. Prefekt niejest w tym stanie, aby dokładniejsze mógł nadesłać raporta. Zresztą pokój od d. 18. więcéj niezostał zakłócony. Rada municypalna musiała przyrzec, iż pułku 35go niewpuści do miasta. Jeśli więc rząd za powrotem onego obstawać będzie, natenczas nastąpićby mogły sceny okropne. Koniec depeszy opiewa; że wojska Generała d'Uzer posterunki w mieście osadziły.

Dnia 13. w Alais i w Lünel spokojność panowała.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 16. Marca.

Globe zamieścił następujący artykuł: „Treść depeszy, otrzymanéj przez Posła holenderskiego od Króla Wilhelma, starannie się rozważa a rezultat, ile to od woli konferencyi zawisło, wnet nadejdzie do Hagi. Podług stanu rzeczy i stósownie do wiadomości dochodzących z rozmaitych stron, skłonni jesteśmy do mniemania, że Król Wilhelm ogólnie traktat przyjmie."

W dzień powszechnego postu (d. 21. Marca) Biskup Chichesterski będzie miał kazanie przed zgromadzonymi członkami Izby wyższéj. Biskup londyński rozkazał plebanom dyecezyi swojéj, aby w tym dniu kollekty dla ubogich we wszystkich kościołach przedsięwzięto.

W gazecie hanowerskiéj czytamy następujący list z Londynu: Bil reformy zapewne w ciągu 10 dni do Izby wyższéj zostanie wprowadzony a ja z mojéj strony kontent jestem, iż słyszę, że zezwolą tamże na przesłanie onegoż do komitetu. Reforma silna i obejmująca tutaj obręb ustaw krajowych stała się teraz niezbędnie potrzebną; przeto spodziewać się należy, że bil z niektóremi zbawiennemi zmianami i poprawkami drogę swoję szczęśliwie przez obie Izby przebędzie. Taka koncessya służyć będzie do tego, aby istnienie Izby wyższéj w teraźniejszym jéj kształcie nieco przedłużyć; lecz szczerém mojém jest przekonaniem, że wpływ, który sobie wyrobiła opinia publiczna i siła fizyczna, ożywiona przez ostatnie obrady, téj Izbie niedługo dadzą się utrzymać.

PATENT SUBHASTACYJNY.

Nieruchomość w mieście Kurniku powiecie Szremskim pod liczbą 146. położona, składająca się z domu i podwórza, loteryjnego poborcy Salomona Henoch i żony jego Freudy z Ichlów własna, sądownie na 291 Tal. oszacowana, na realnego wierzyciela wniosek w drodze koniecznéj subhastacyi ma być sprzedana.

W tym celu wyznaczyliśmy nowy termin na dzień 19. Czerwca r. b.
zrana o godzinie 10téj przed Ur. Kaulfuss Konsyliarzem Sądu Ziemiańskiego, w zamku naszym sądowym, na który chęć kupna mających zapozywamy.

Taxa i warunki każdego czasu w registraturze przejrzane być mogą.

Poznań, dnia 12. Marca 1832.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

L e ś n i c z y

mogący złożyć wiarogodne zaświadczenia o zdatności swojéj w zarządzaniu lasem, równie pod względem utrzymywania lasu, jako też pod względem rozmnażania zwierzyny, może znaleźć posadę od S. Jana r. b. i zechce się zgłosić do podpisanego Dominium.

Rąbczyn pod Wągrówcem, d. 15. Marca 1832.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierow i pieniędzy.

Dnia 31. Marca 1832.	Papierami	Gotowizną
	po	*po*
Obligi długu państwa . .	94	93½
Obligi bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	98	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego. . . .	98¾	—
Wschodnio-Pruskie . . .	—	99½
Szląskie	105¼	—

Poznań, dnia 2. Kwietnia 1832.

	Papierami.	Gotowizną.	Od sta.
Kurs obligów m. Poznania	96	—	4